

Afrikai Napok

A Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Postaigazgatóság KISZ-bizottságaival — az Afrikai Felszabadítási Mozgalmak Szolidaritási Napját.

Az ünnepi ülés elnökségében helyet foglalt dr. Tényi Mária, a SZOTE Általános Orvostudományi Karának dékánhelyettese, Kompár Éva, a szegedi Postaigazgatóság KISZ-titkára, Gurzó Mihály, a SZOTE KISZ-bizottság titkárhelyettese, Menzou Máté, az Afrikai Diákok Koordinációs Bizottságának elnöke, valamint a bizottság titkára és főbb tisztségviselői.

Az ünnepi ülést Menzou Máté nyitotta meg, aki beszédében az afrikai kontinens gyarmatosításáról, kizsákmányolásának módjairól, s a 60-as években meginduló nemzeti felszabadító mozgalmakról szólt. Röviden ismertette a független országok dinamikus fejlődésének

fontosabb szakaszait, valamint a szocialista államok részükre nyújtott segítségét. Kiemelte, hogy a hazájukba visszatérő afrikai diákoknak nemcsak szakmai, hanem politikai feladatokat is meg kell valósítaniuk. Végezetül Menzou Máté köszönetet mondott a SZOTE és a szegedi Postaigazgatóság KISZ-bizottságainak az Afrikai Napok szervezésében nyújtott segítségükért.

Dr. Tényi Mária, dékánhelyettes felszólalásában méltatta az afrikai felszabadító mozgalmak szerepét a kontinens felszabadítási folyamatában, majd a baráti országok részéről nyújtott támogatás jelentősebb területeit emelte ki. Hangsúlyozta, hogy a Szegedi Orvostudományi Egyetem elsősorban a tanulmányok biztosításával és magasszintű szakmai ismeretek átadásával járul e támogatáshoz.

Az ülést zenés-táncos műsor követte, melyet az afrikai diákok mutattak be.

Emlékezés József Attilára

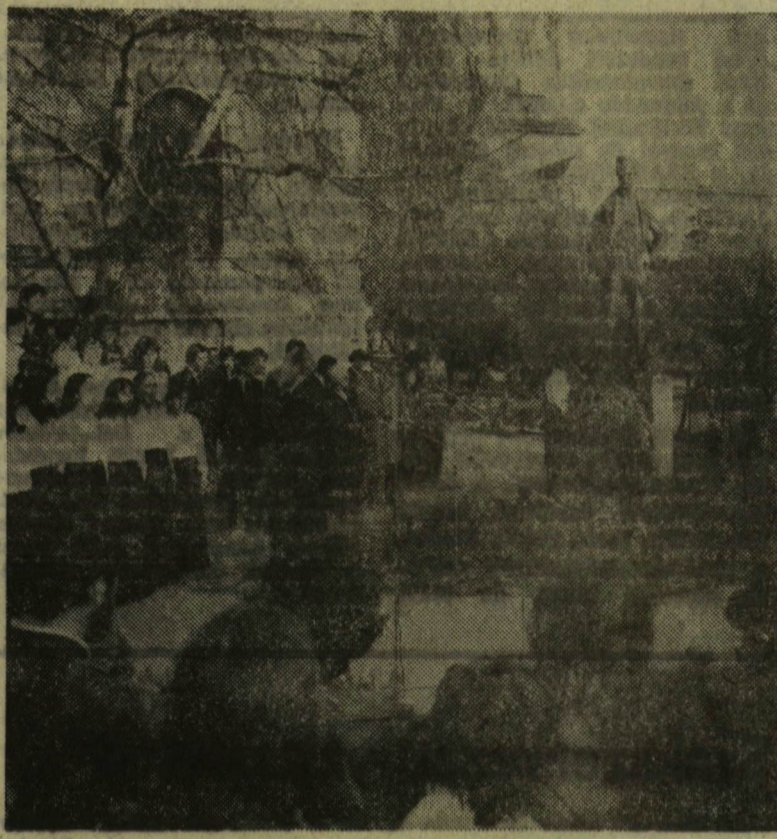
József Attila születésének 75. évfordulója alkalmából az Országos és a Csongrád megyei Emlékbizottság szervezésében több megemlékezést tartottak Szegeden, illetve Csongrád megyében.

Április 14-én nemzetközi műfordítói tanácskozást rendeztek a JATE központi épületében. A tanácskozást dr. Kristó Gyula rektorhelyettes nyitotta meg. A műfordítói megbeszélésen megjelent dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezetője, Szabó G. László, a megyei és Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese. A tanácskozás elnöke Garai Gábor Kossuth-díjas költő, a Magyar Írók Szövetségének főtitkára volt, vitavezetője Lator László József Attila-díjas költő, a műfordítói szakosztály titkára.

A József Attila fordítás műhelyproblémáit tárgyaló megbeszélésen részt vettek a baráti országokból érkezett szakemberek is. Csehszlovákiából Tózsér Árpád, Karol Vlachovský és Magda Saturova; Lengyelországból Aleksandr Wawroski; az NDK-ból Günther Deiche; a Szovjetunióból Margarita Aliger, Szergej Fagyjev és Szlava Szereda; Romániából Costantin Olarin érkezett a tanácskozásra.

Délután a KISZ Csongrád megyei Bizottsága és a JATE KISZ Bizottsága koszorúzási ünnepséget rendezett a Dugonics téren, József Attila szobránál. A költő emlékművével koszorút helyeztek el az egyetem hallgatói, a Textilművek és a MÁV ifjúkommunistái, a Szegedi Állami Gazdaság fiataljai, az Írószövetség és a Tiszatáj szerkesztője. Az ünnepségen Czupi Gyula másodéves bölcsészhallgató emlékeztet József Attilára, közreműködött a JATE énekkara.

Este a JATE Központi épületének aulájában ünnepi irodalmi estet rendeztek, melyet a Magyar Rádió rögzített. Dr. Kristó Gyula rektorhelyettes, a Csongrád megyei József Attila emlékbizottság és a JATE Egyetemi Tanácsának nevében üdvözölte a megjelenteket s elmondta, hogy az irodalmi est termézetes tiszteletadás annak a költőnek, akinek Szeged a költői indulást jelentette. Ezután Szabolcsi Miklós akadémikus mondott bevezetőt. Ezt követően Ruttkai Éva, Venczel

Koszorúzási ünnepség József Attila szobránál az egyetem központi épülete előtt

Vera, Moór Mariann, Káldy Nóra, Lukács Sándor, Gregor József és a Kalácska együttes adták elő a költő verseit.

„Hogy önmagamba én sem férttem, A lelkem azért közvagyom.” Ezt az idézetet választotta emlékünnepe mottójául a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola. József Attila születésének 75. évfordulója megünneplésére április 15-én délután közel kétszázan gyűltek össze a főiskola dísztermében. Dr. Greza Ferenc, tanárközpont vezető főiskolai tanár köszöntötte az oktatókat és a hallgatókat, valamint a meghívott vendégeket: Tóth Zsuzsannát, a megyei pártbizottság munkatársát, Szántó Tivadart, a városi pártbizottság osztályvezetőjét és Csanádi Gézát, a Szeged m. Tanács vb. Művelődési Osztálya vezetőjét.

Az emlékünnepeken ünnepi beszédet mondott dr. Agárdi Pé-

ter irodalomtörténész, az MSZMP KB munkatársa. Az emlékbeszéd József Attila életművének mind-ezideig kevésbé ismert összefüggéseire világított rá. Végigkísérte a magyar irodalom egyik legjelentősebb költőjének sokszínű, polifonikus költészetét, hatását és elsajátítását a különböző nemzedékekben.

Az emlékünnepeken második részében a főiskola Enek-zene Tanácsának tanárai és Stúdiószínpadának tagjai adtak ünnepi műsort. A megzenésített József Attila verseket Lázárné Matusovits Edit és Szabadyné Békési Magdolna tolmácsolásában hallhatjuk, zongorán kísért Mészáros Emma.

A Stúdiószínpad József Attila verseiből és leveleiből állította össze emlékező műsorát.

Becket Tamás becsülete

Bizonyos, hogy a Kisszínház társulata nagyon nehéz feladatot vállalt, amikor Jean Anouilh híres drámáját tűzte műsorára. A Becket vagy Isten becsülete szép lehetőség volt a rendező, Seregi Zoltán főiskolai hallgató számára is tehetsége bizonyítására. Úgy éreztük, Seregi Zoltán élt ezzel a lehetőséggel, még ha bizonyos fenntartásaink vannak is rendezői koncepcióját illetően. S hádadjelenség ki minden kerülés nélkül: a Kisszínház előadása sok erőnyere ellenére igen vegyes benyomásokat hagyott bennünk. Ezek csupán a diszlektre nem vonatkoznak, ami szenzációsan jó és praktikus: a vékony, hol rácszerkesztett, hol pózmaszerű csövek egyrészt hűen követik az eredeti dramaturgiai utasítást („Bizonytalan jellegű díszlet, mindenütt pillérek”), másrészt, mozgathatóságuk révén, gyorsan alakíthatók olyan szerkezetekre, amelyek világosan utalnak egy-egy adott helyszínre. E szellemes és praktikus konstrukcióért Fehér Miklós díszlettervezőt illeti a dicséret.

A nagy kérdés az egész előadásra vonatkozóan tulajdonképpen az: szükséges-e Anouilh drámájának aktualizálása? Illetve: lehet-e? És, ha igen: milyen elemekben szükséges vagy lehet aktualizálni ezt a drámát? Nyilvánvalóan csak a külsőségekben („formai elemek”) képzeltető el a darab olyan „frissítése”, amely itt és most érvényes lehet. Hiszen maga a szöveg s az abból kibontakozó kettős dráma modern, a legteljesebb mértékben. (Anouilh 1959-ben írta a Becket-et.) Persze, a gondolati problematika bizonyos elemét egy-egy adott előadás külön kiemelheti, ebben az esetben azonban számot kell vetni azzal, hogy Becket többért, azaz többféleképpen is értelmezhető jellemnek egészéből valami elszakad. Ugyanakkor az is bizonyos, hogy újabb „formai” elemek beemelése a drámába „tartalmi” vonatkozást is kap. Seregi Zoltán ezzel a lehetőséggel él — de hogyan? A színváltások közti szünetekben különféle zenéket játszat be, operett-keringőt, modern jazz-t, indulót stb., szóval zenei stílusok, műfajok teljes keveredését prezentálja. S ha a szándék érthető is (a jelenetnek hangulatát kifejező vagy erősítő ez a törekvés) véleményünk szerint elfogadhatatlan. Mert: (1) Anouilh drámája nem eklektikus; (2) az Anouilh-i szituációk nem eklektikusak, hanem drámaiak; (3) az Anouilh-i jellemek nem eklektikusak, hanem drámaiak. Mindezekért az eklektikus zene zavaró, hiszen elvonja a néző figyelmét arról a belső drámai ívről, amely — ha nem is tisztán, de — megvan Becket és a király jellemében külön-külön is.

Az előadásba belekerült még két szabályszerű kabaré-tréfa (a bárók jelenete; a pápa és Zambelli jelenete), hogy miért, azt végképp nem értjük. — Úgy tűnik, az itt kifogásolt elemek a distancia-teremtést szolgálják, kétségtelenül megfelelő alázattal. Ha most rögtön morális síkra helyezük a dráma problematikáját, ezt a távolságtartás-törekvést elvileg helyeselhetjük. Hiszen — látszólag — Becket Tamás a Canterbury éresek szerepében egy külső, idegen elv maximális alázatú szolgájaként áll. Vagyis: feladja önmagát, saját személyiségét. Ebben az esetben — és ha az előadás éppen a személyiség önmagával való azonosításának hiányát célozza bemutatni — valóban jogos a távolságtartás. De Becket Tamás nem adhatja fel önmagát, mert már kancellárként sem volt önmaga. Mert Becket Tamás a becsület nélküli ember megtalálása Isten becsületét, azaz önnön becsületét. Becket belülről azonosul Isten becsületével, amit valóban nehéz értelmezni, de egyet — Anouilh drámájában — bizonyosan jelent: a világ „mezeten gyermekét”. Az Embert. S az Emberre vonatkozóan Becket Isten becsületéhez való áldozati ragaszkodása nem más, mint a szabadsághoz s a renhez való ragaszkodás. S éppen itt bukik meg minden távolságtartó-törekvés, mert távolságot teremt Becket belső drámája felé is. Nem hagyja azt kibontakozni.

Nagy Zoltán Becket-je — szerintünk — minden invenciója ellenére ezert nem lehet drámailag eléggé differenciált. Úgy éreztük, Becket Tamás bonyolultabb jellem, mint ahogy a szegedi színpadon megmutatkozik. Maróti Gábor (II. Henrik király) szintén jó alakítás nyújt, szövegmondása, mozgása azonban nem egyszer ott is túlzottan lendületes, ahol visszafogott lehetne. Lajos francia király epizódjában látnunk egy remek alakítást, Kovács Lajos szépen felénektett, árnyalt szövegmondású játéka. Tetszett még Máriáss József az Éresek szerepében, de nem hagyhatjuk szó nélkül Mentés József (Gilbert Tulliot) feltűnő indiszponáltságát. A további szereplők Szabó István (Oxfordi püspök), Bagó László (Yorki püspök), Vass Gábor (Kis Barát), Agárdi László, Gyűrki István, Herczeg Zoltán, Simon Kázmér, Darida Miklós (angol és francia bárók), Katona András (a pápa), Zámori László (bíboros), Barta Mária (anyakirálynő), Nagy Mari (királyné), Karádi Judit (Gwendoline), Gémesi Imre (őreg szász), Jachinek Rudolf (barát), Zsigovits Gábor (Leicester) és Jánoska Zsuzsa (szász lány) közepesen oldották meg feladatukat.

BELÁNYI GYÖRGY

Klubjaink ajánlják

JATE-KLUB

Április 29. 20 óra: Edda-kentert.

Április 30. 19.30 óra: Molnár Dixieland Band

21 óra: A nagy álom (amerikai film).

Május 1-4. SZÜNET.

Május 5. 20 óra: A JATE énekkarának hangversenye.

Május 6. 19.30 óra: Komolyzenei klub — „Údvari élet — reneszánsz muzsika Magyarországon”.

20 óra: Szexológia (A magánélet) — ea. Korányi Tamás.

Május 7. 19 óra: Pszichológiai kör — „Tudattalan és tudatos pszichikum: tárgyi tevékenység és alanyi viszony”.

21 óra: Földi útutazás (amerikai film).

Május 8. 20 óra: Benkó Dixieland Band.

SZOTE-KLUB

Április 28. 10 óra: A Csokonai Színház fóruma.

20 óra: Jancsó-mozi: Utolsó előtti ítélet.

Április 29. 19 óra: Fodor Zsóka és Vass Gábor előadástestje.

20 óra: Rossz-e a szegedi színház? — Beszélgetés a színház rendezőivel, színészeivel.

Április 30. 10 óra: Fiatal operanékesek bemutatkozása.

Május 4. 14 óra: Gyermekdelután a klubban.

Május 5. 19 óra: A Katona József színház fóruma.

20 óra: Jancsó-mozi: Koportos.

Május 6. 22 óra: Art.kino: New Orleans anyyala.

Május 7. 19 óra: En értem — te sem. — Boros Lajos műsora.

Május 8. 20 óra: Jancsó-mozi: Egy romantikus angol nő.

Irodalmi tanulmányok

A JATE BTK kiadásában megjelent Acta Historiae Litterarum Hungaricarum XVI. kötete nyolc tanulmányt tartalmaz.

Nacsády József A „hallgatóság” című tanulmányában a költőnek a Buda halálától az Ózlikék-ig tartó korszakában keletkezett s az életében megjelent kötetekben a költő által fel nem vett versek, töredékek, rögtönzések sorát tekinteti át, s megállapítja, hogy ha van is Aranynek két lírai korszaka, azok nem válnak el egymástól, s éppen a vizsgált költeménysorok kötik össze őket szervesen.

Csukás István Vajda János rőpiratai, cikkei alapján a költő nemzetiségi kérdéshez való viszonyát vizsgálja. Az igen alapos tanulmány összegzőképpen a szerző kiemeli, hogy Vajda János számára „a legfőbb érték a magyar anyanyelvűek történelmileg kialakult közössége, nemzetiségpolitikája azonban a meglévő demokratikus elemek ellenére sem tekinthető haladónak”.

Papp István folytatja Ady Endre költészetének motívumvizsgálatát (Az Edgar Poe-i élet-érvény Ady Endre költészetében). Most a tő, s a fehérség képeket járja körül, amelyek — megállapítása szerint — „romantikus hatásokat továbbvivően élnek Ady költészetében”.

Krajčík András az 1927-es, Ady Endre irodalmi örökségéért folytatott vitákat eleveníti fel. Tanulmányában első részében Berzevicsy Albert A kettészakadt irodalom című előadásához kapcsolódó vitákat ismerteti, majd Maklár Sándor Magyar fa sorsa című könyvét elemzi, s különböző értékeléseit mutatja be.

Ilia Mihály Juhász Gyula kiadatlan feljegyzéseit közli Ady-

ról. A Móra Ferenc Múzeum irodalmi részlegének anyagában talált négy számozott lapos feljegyzés Juhász Gyula „Ady-val való találkozásait és a nagy költő társra való visszaemlékezéseit őrzi”. A feljegyzéseket a szerző értő magyarázatát és filológiai részletes kommentárját kísérik.

Baranyai Zsolt Idő- és érték-problémák a regényben alcímmel Krúdy Gyula: Boldogult úrfiok romban című regényét vizsgálja. A fenti szempontú elemzés után néhány irodalomtörténeti problémára is kitér a tanulmány írója.

Vörös László A Babits-írás egy új kulcsmotívumáról című tanulmányában a „lírikus és a tömeg, az egyén és a közösség viszonyának, s ezzel szoros összefüggésben a költői feladatvállalás értelmezésének” kérdéseit tárgyalja az ablak-motívumra vonatkozóan. E motívum változásait végigkísérve a szerző kitér arra is, hogy a 30-as évek elején — amikor az ablak motívum elűnt — miért és milyen újabb motívumok váltották fel azt Babits költészetében.

Szigeti Lajos izgalmas írása (A „Szabad-ötleték” jegyzéke” és a kései versek) József Attila költészetében néhány motívumának vizsgálatával arra keres választ, „hogyan járhat el a költő a harmónia világának megteremtésére törekvő egy, e törekvéseinek ellentmondó világ megfogalmazásához”. A tanulmány idézetek sokaságának értékelésével jeleníti meg finoman József Attila aránytalanság-képzetét, „életművének, nagy vállalásának aránytalanságait”.

A tételt Csukás István szerkesztette, technikai szerkesztő Baranyai Zsolt.

B. GY.